Aflevering 38

3.b mat A

Kevin Zhou

1. januar 2025

Opgave 1: Opgave 9 - Differentialligning

En funktion f er løsning til differentialligningen

$$\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x} = 5y$$

og grafen for f går gennem punktet $P = (1{,}3)$.

Løsning:

a. Vi vil finde en forskrift for f. Siden der for en differentialligning af formen $\frac{\mathrm{d}y}{\mathrm{d}x} = k \cdot y$ gælder, at den har løsningerne $y = c \cdot e^{kx}$, så må en forskrift for f være i formen

$$f(x) = c \cdot e^{5x}$$

Da $P = (1{,}3)$ tilhører grafen for f så kan vi løse for c.

$$\begin{aligned} f(1) = 3 &\iff c \cdot e^{5 \cdot 1} = 3 \\ &\iff c = \frac{3}{e^5} \end{aligned}$$

En forskrift for f er

$$\begin{aligned} f(x) &= \frac{3}{e^5} \cdot e^{5x} \\ &= \frac{3 \cdot (e^5)^x}{e^5} \\ &= 3 \cdot e^{5 \cdot (x-1)} \end{aligned}$$

Altså er en forskrift for f

$$f(x) = 3 \cdot e^{5 \cdot (x-1)}$$

og en mulig definitionsmængde for f må da være

$$Dm(f) = \mathbb{R}$$

Opgave 2: Opgave 10 - Lineær model for æblevægt

En æbleavler har udtaget en stikprøve blandt årets æblehøst og målt vægt og rumfang af æblerne. Excel-arket i opgaven viser resultatet af målingerne. I en model beskrives sammenhængen ved

$$M(V) = a \cdot V + b,$$

hvor $M(V)$ betegner vægten (målt i gram) af et æble med et volumen på V (målt i cm^3).

Løsning:

a. For at bestemme a og b, laves en lineær regression laves i Excel, hvilket ses i fig. 1. Fra regressionen har vi, at

$$y = M(V) = a \cdot V + b = 1{,}322 \cdot V + 1{,}3022$$

Altså må a og b være

$$\begin{aligned} a &= 1{,}322 \\ b &= 1{,}3022 \end{aligned}$$

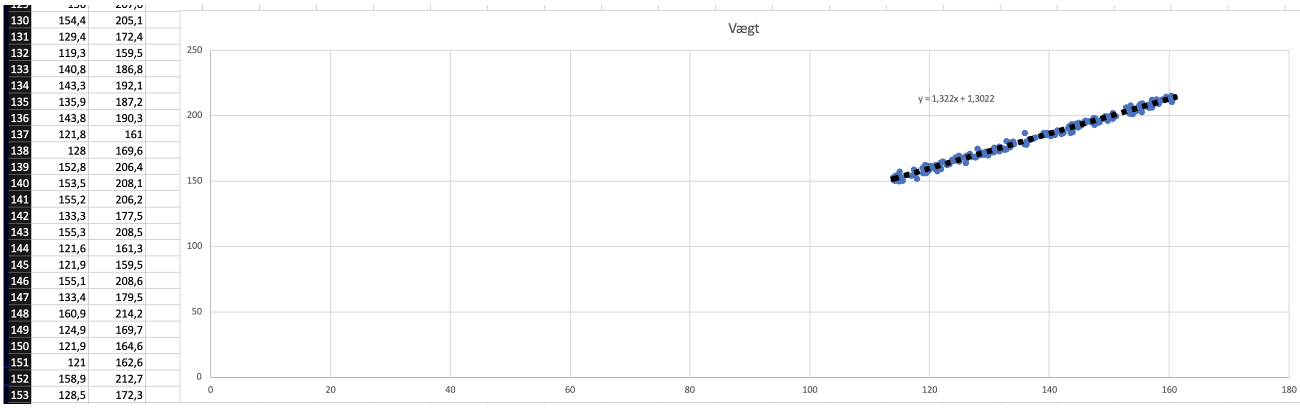

130	154,4	205,1
131	129,4	172,4
132	119,3	159,5
133	140,8	186,8
134	143,3	192,1
135	135,9	187,2
136	143,8	190,3
137	121,8	161
138	128	169,6
139	152,8	206,4
140	153,5	208,1
141	155,2	206,2
142	133,3	177,5
143	155,3	208,5
144	121,6	161,3
145	121,9	159,5
146	155,1	208,6
147	133,4	179,5
148	160,9	214,2
149	124,9	169,7
150	121,9	164,6
151	121	162,6
152	158,9	212,7
153	128,5	172,3

Figur 1: Lineær regression lavet i Excel

Opgave 3: Opgave 12 - Model for bro

Dronning Alexandrines Bro består af en række buer fastgjort på bropiller og en kørebane. I en model i et koordinatsystem med enheden meter på begge akser kan den del af den midterste bue, der ligger over bropillerne, beskrives ved den positive del af grafen for

$$f(x) = -0{,}0104 \cdot x^2 + 41{,}7$$

I modellen er kørebanen vandret og ligger 26 meter over bropillerne.

Betegnelserne for bredde og længde illustreres i fig. 2.

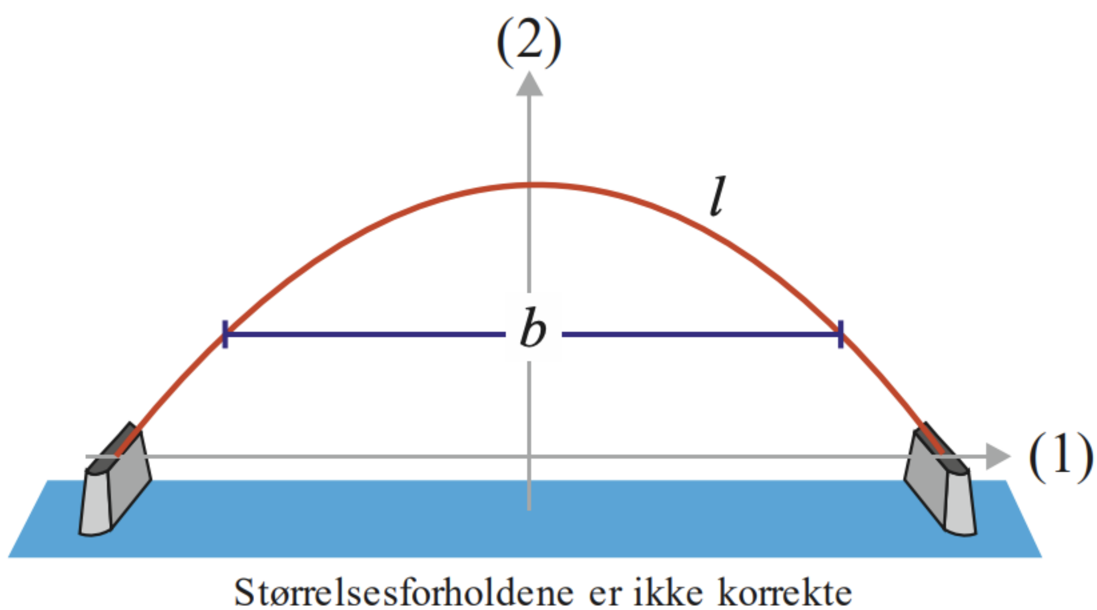

Figur 2: Bredden b og længden l illustreret

Løsning:

a. For at finde bredden b af buen langs kørebanen, bestemmer vi først de to x-værdier, hvor $f(x) = 26$.

$$\begin{aligned} f(x) = 26 &\iff -0{,}0104 \cdot x^2 + 41{,}7 = 26 \\ &\iff 0{,}0104 \cdot x^2 = 15{,}7 \\ &\iff x = \sqrt{\frac{15{,}7}{0{,}0104}} \vee x = -\sqrt{\frac{15{,}7}{0{,}0104}} \end{aligned}$$

Bredden målt langs kørebanen må da være afstanden mellem disse.

$$\begin{aligned} b &= \left| \sqrt{\frac{15{,}7}{0{,}0104}} - \left(-\sqrt{\frac{15{,}7}{0{,}0104}}\right) \right| \\ &= 2 \cdot \sqrt{\frac{15{,}7}{0{,}0104}} \\ &\approx 77{,}7 \end{aligned}$$

Bredden af buen målt langs kørebanen er altså 77,7 m.

b. For at bestemme længden l af buen fra bropille til bropille, finder vi først de to x-værdier, hvor $f(x) = 0$.

$$\begin{aligned} f(x) = 0 &\iff -0{,}0104 \cdot x^2 + 41{,}7 = 0 \\ &\iff x = \pm\sqrt{\frac{41{,}7}{0{,}0104}} \end{aligned}$$

Vi kan nu bestemme kurvelængden af grafen for f mellem de to bropiller, hvilket gøres med CAS (se fig. 3).

$$\begin{aligned} l &= \int_{-\sqrt{\frac{41{,}7}{0{,}0104}}}^{\sqrt{\frac{41{,}7}{0{,}0104}}} \sqrt{1 + f'(x)^2}\, dx \\ &= \int_{-\sqrt{\frac{41{,}7}{0{,}0104}}}^{\sqrt{\frac{41{,}7}{0{,}0104}}} \sqrt{1 + (-0{,}0208x)^2}\, dx \\ &\approx 157{,}06 \end{aligned}$$

Altså er længden af buen fra bropille til bropille 157,06 m ifølge modellen.

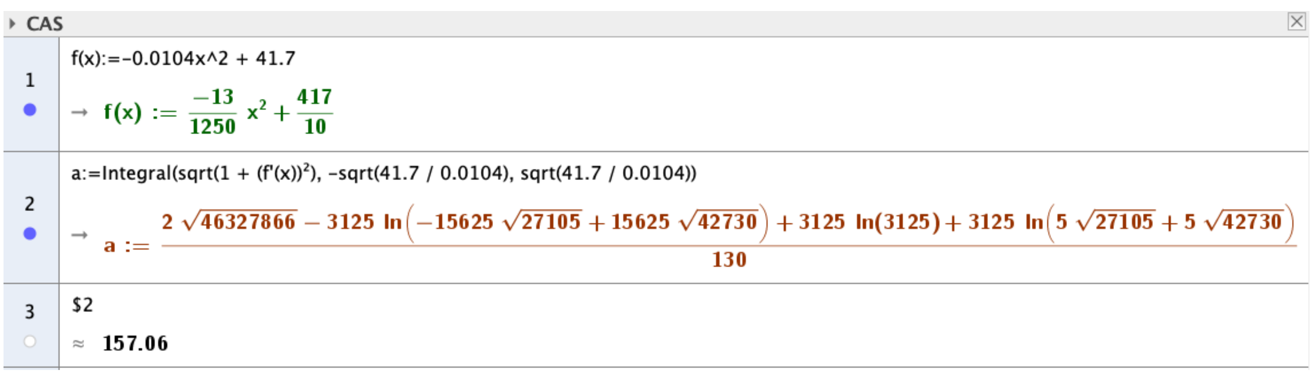

Figur 3: Kurvelængden udregnet med CAS

Opgave 4: Opgave 13 - Bygningstag og funktion af to variable

I en model kan taget af en bygning beskrives ved grafen for funktionen

$$f(x,y) = 0{,}88 \cdot y \cdot \sin(0{,}63x) + 2{,}2, \quad -7{,}5 \leq x \leq 7{,}5 \text{og} -2{,}5 \leq y \leq 2{,}5,$$

hvor $f(x,y)$ beskriver tagets højde over broen (målt i meter). I modellen er broen placeret i xy-planen.

Løsning:

a. For at bestemme tagets højde over broen ved $x = 0$ og $y = 0$, beregner vi funktionens værdi $f(0{,}0)$.

$$\begin{aligned} f(0{,}0) &= 0{,}88 \cdot 0 \cdot \sin(0{,}63 \cdot 0) + 2{,}2 \\ &= 2{,}2 \end{aligned}$$

Når $x = 0$ og $y = 0$ er tagets højde over broen altså 2,2 m.

b. Grafen for f tegnes i GeoGebra, og ses i fig. 4.

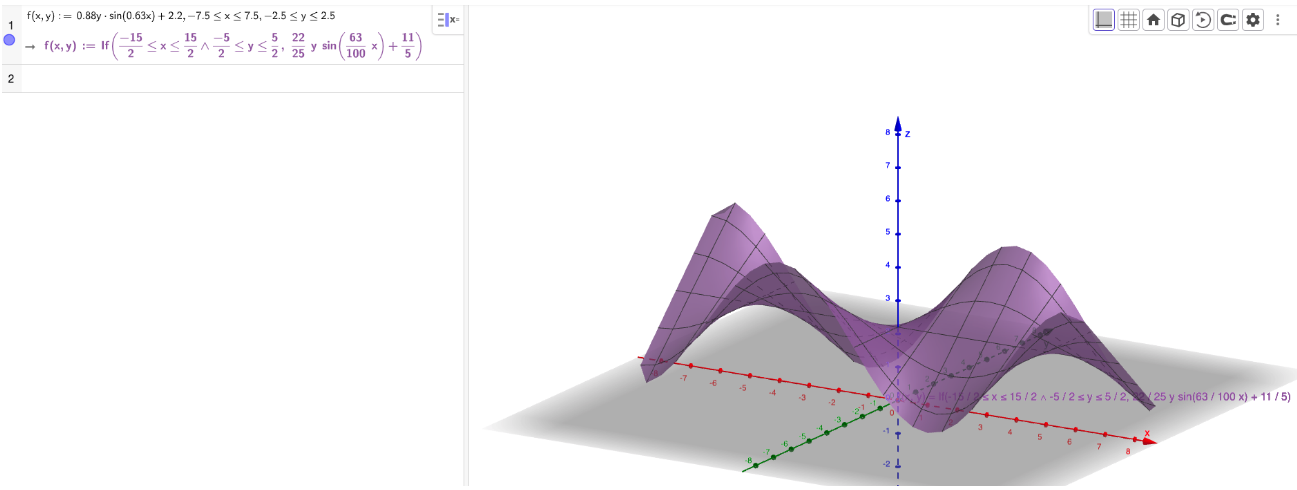

Figur 4: Grafen for f tegnet i GeoGebra

Det oplyses, at afgrænsningen af taget mod syd kan beskrives ved snitkurven givet ved $g(x) = f(x{,}2.5)$.

c. For at bestemme tagets maksimale højde over broen mod syd, bestemmer vi først et udtryk for $g(x)$ udtrykt ved x.

$$\begin{aligned} g(x) &= f(x{,}2.5) \\ &= 0{,}88 \cdot 2{,}5 \cdot \sin(0{,}63x) + 2{,}2 \\ &= 2{,}2 \cdot \sin(0{,}63x) + 2{,}2 \end{aligned}$$

Der må gælde, at $Dm(g) = [-7{,}5; 7{,}5]$. For at finde ekstremumssteder for g, løses ligningen $g'(x) = 0$.

$$\begin{aligned} g'(x) = 0 &\iff 2{,}2 \cdot 0{,}63 \cdot \cos(0{,}63x) = 0 \\ &\iff \cos(0{,}63x) = 0 \\ &\implies 0{,}63x = \frac{\pi}{2} \cdot (2k - 1), \quad k \in \mathbb{Z} \\ &\iff x = \frac{50\pi}{63} \cdot (2k - 1), \quad k \in \mathbb{Z} \end{aligned}$$

Når definitionsmængden for g betragtes, ses det, at de eneste mulige løsninger må være

$$x = \frac{-50\pi}{21} \lor x = \frac{-50\pi}{63} \lor x = \frac{50\pi}{63} \lor x = \frac{50\pi}{21}$$

Fra grafen for g i fig. 5, er det dog tydeligt, at kun $x = \frac{-50\pi}{21}$ og $x = \frac{50\pi}{63}$ er maksimumssteder.

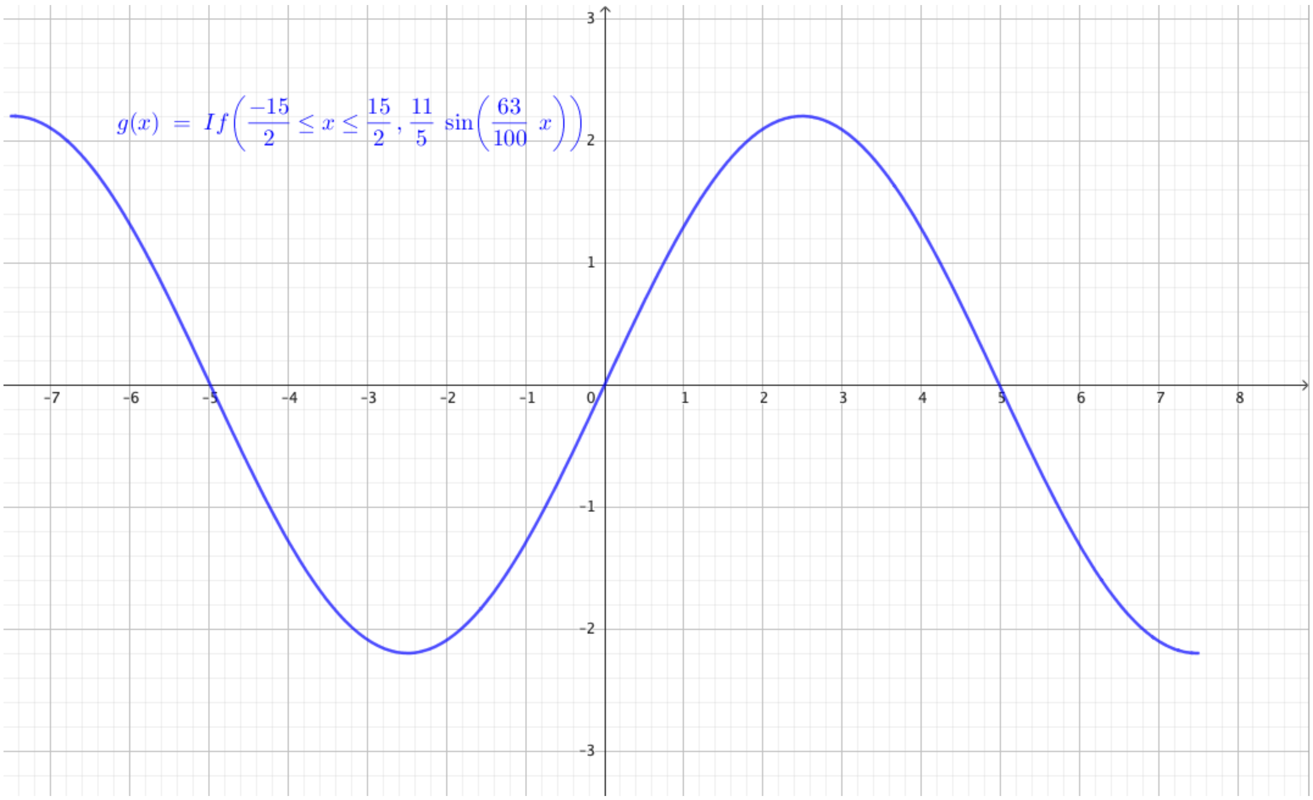

Figur 5: Grafen for g tegnet i GeoGebra

Vi bestemmer nu funktionens værdi ved de to maksimumssteder. Da der for disse gælder, at $\cos(0{,}63x) = 0$, så må $\sin(0{,}63x) = 1$, og vi har da

$$\begin{aligned} g\left(\frac{-50\pi}{21}\right) &= g\left(\frac{50\pi}{63}\right) \\ &= 2{,}2 \cdot 1 + 2{,}2 \\ &= 4{,}4 \end{aligned}$$

Altså er tagets maksimale højde over broen mod syd 4,4 m.

Opgave 5: Opgave 14 - Muserute og vektorfunktion

En mus kravler ud af sit musehul og går en tur langs en lukket rute. I en model kan ruten beskrives ved parameterkurven for vektorfunktionen $\vec{s}$ givet ved

$$\vec{s}(t) = \begin{pmatrix} x(t) \\ y(t) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 \cdot t - t^2 \\ t^3 - 9 \cdot t^2 + 20 \cdot t \end{pmatrix}, 0 \leq t \leq 4,$$

hvor $(x(t),y(t))$ betegner musens position til tidspunktet t (målt i minutter) i et koordinatsystem med enheden meter på begge akser. Musehullet er placeret i punktet $(0{,}0)$.

Løsning:

a. Parameterkurven for vektorfunktionen $\vec{\mathbf{s}}$ tegnes i GeoGebra og ses i fig. 6.

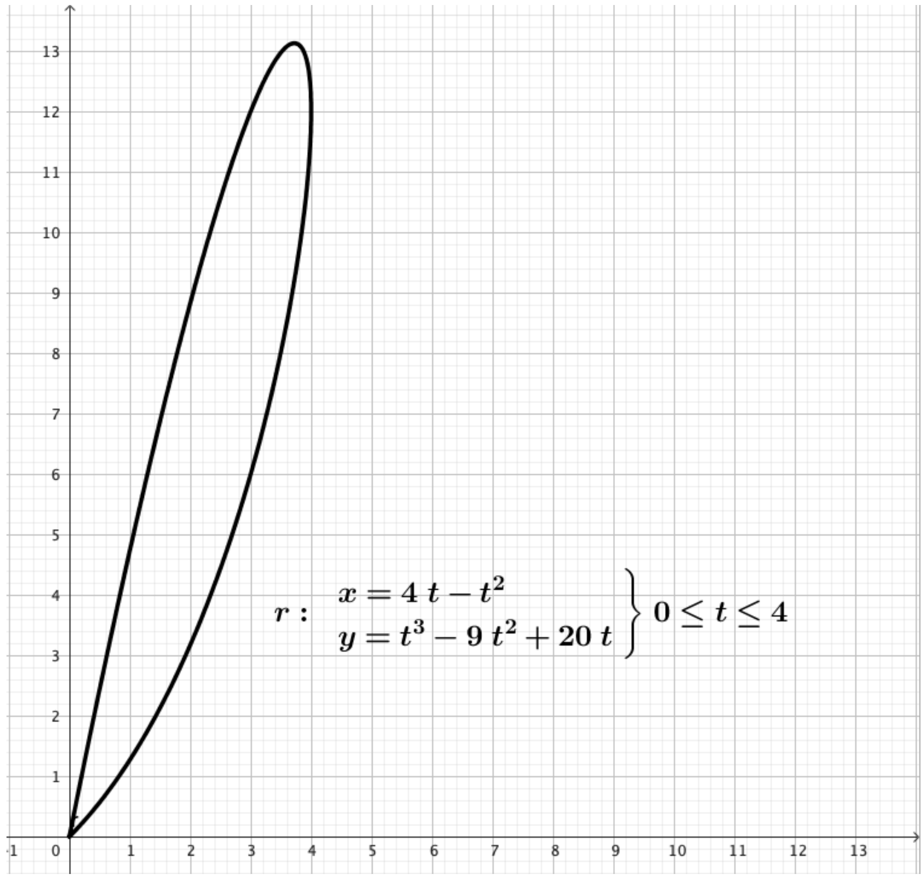

Figur 6: Parameterkurve for $\vec{\mathbf{s}}$ tegnet i GeoGebra

b. For at bestemme $|\vec{\mathbf{s}}'(1)|$ finder vi først et udtryk for den afledede funktion for s.

$$\begin{aligned} \vec{\mathbf{s}}'(t) &= \begin{pmatrix} \frac{\mathrm{d}}{\mathrm{d}t}\left(4t - t^2\right) \\ \frac{\mathrm{d}}{\mathrm{d}t}\left(t^3 - 9t^2 + 20t\right) \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} -2t + 4 \\ 3t^2 - 18t + 20 \end{pmatrix} \end{aligned}$$

Vi kan nu beregne $|\vec{\mathbf{s}}'(1)|$.

$$\begin{aligned} |\vec{\mathbf{s}}'(1)| &= \left|\begin{pmatrix} -2 \cdot 1 + 4 \\ 3 \cdot 1^2 - 18 \cdot 1 + 20 \end{pmatrix}\right| \\ &= \left|\begin{pmatrix} 2 \\ 5 \end{pmatrix}\right| \\ &= \sqrt{2^2 + 5^2} \\ &= \sqrt{29} \\ &\approx 5{,}39 \end{aligned}$$

Længden af den afledede funktion for stedvektoren $\vec{\mathbf{s}}$ må være musens fart. Altså har vi bestemt musens fart til tidspunktet $t = 1$. Musens fart efter 1 minut er altså 5,39 m/min.

c. For at bestemme tidspunktet, hvor musen er længst væk fra hullet, finder vi først et udtryk for musens afstand fra hullet. Siden musehullet er i (0,0), så må afstanden være længden af stedvektoren.

$$\begin{aligned}
|\vec{\mathbf{s}}(t)| &= \left|\begin{pmatrix} 4t-t^2 \\ t^3-9t^2+20t \end{pmatrix}\right| \\
&= \sqrt{\left(4t-t^2\right)^2+\left(t^3-9t^2+20t\right)^2} \\
&= \sqrt{16t^2+t^4-8t^3+t^6-18\,t^5+121\,t^4-360\,t^3+400\,t^2} \\
&= \sqrt{t^6-18t^5+122t^4-368t^3+416t^2}
\end{aligned}$$

For at finde ekstremumssteder, differentierer vi udtrykket med kædereglen, sætter lig nul og løser for t. Bemærk, at afstanden ikke kan være 0 her, da vi så vil have 0 i nævneren.

$$\begin{aligned}
\frac{\mathrm{d}}{\mathrm{d}t}\sqrt{t^6-18t^5+122t^4-368t^3+416t^2}=0 &\iff \frac{3t^5-45t^4+244t^3-552t^2+416t}{\sqrt{t^6-18t^5+122t^4-368t^3+416t^2}}=0 \\
&\implies t\cdot\left(3t^4-45t^3+244t^2-552t+416\right)=0
\end{aligned}$$

Bemærk, at $t \neq 0$ her, da vi så dividerer med 0. Vi har da

$$3t^4-45t^3+244t^2-552t+416=0 \iff t\approx 1{,}504 \vee t=4$$

som løses med CAS (fig. 8). Dog er $t \approx 1{,}504$ den eneste løsning, da $t \neq 4$ (for ellers divideres med 0). Vi mangler nu blot at redegøre for, at $t \approx 1{,}504$ er et maksimumssted. Det fremgår tydeligt ved grafen for $|\vec{\mathbf{s}}(t)|$, der ses i fig. 7. Altså er musen længst væk fra hullet efter 1,504 minutter.

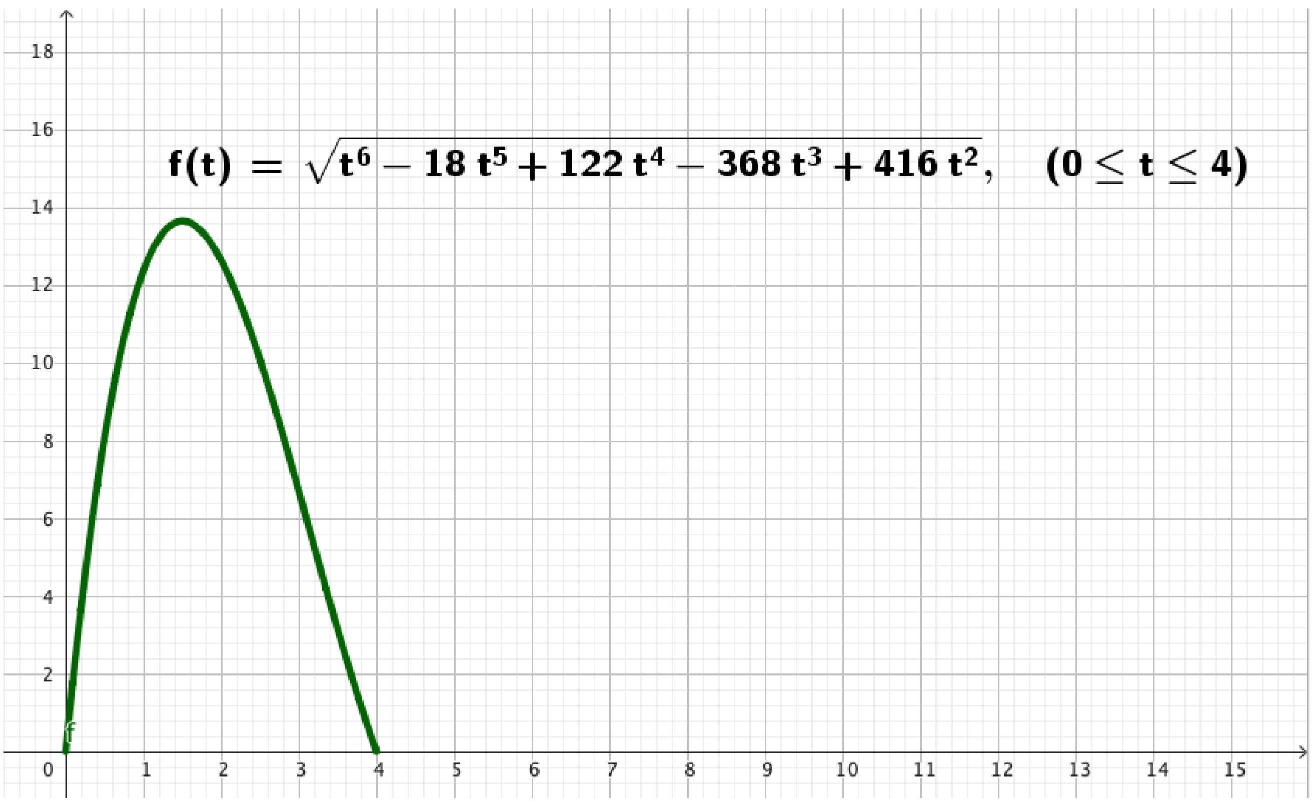

Figur 7: Grafen for $|\vec{\mathbf{s}}(t)|$

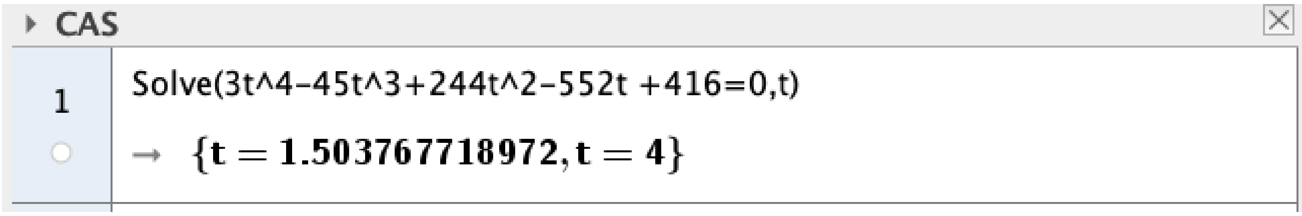

Figur 8: Fjerdegradsligningen løst med CAS